

JACH: WIĘKSZA KONTROLA PARLAMENTU NAD WYDATKAMI NA ARMIEĘ. AUDYT PODSTAWĄ DO WZMOCNIENIA BEZPIECZEŃSTWA

W moim przekonaniu powinniśmy pójść w kierunku rozszerzenia kontroli Sejmowej Komisji Obrony Narodowej nad przetargami. (...) U wszystkich naszych sojuszników informowanie parlamentu, a za pośrednictwem parlamentu także społeczeństwa, o wydatkowaniu środków na modernizację jest rzeczą zupełnie naturalną - mówi w rozmowie z Defence24.pl poseł Michał Jach, przewodniczący Sejmowej Komisji Obrony Narodowej. Planowany audyt procesu modernizacji sił zbrojnych ma służyć nie tylko zwiększeniu bezpieczeństwa państwa, ale też rozszerzeniu zakresu informacji, dostępnych dla parlamentu i społeczeństwa.

W nowej kadencji Sejmu Komisja Obrony Narodowej będzie dążyć do rozszerzenia nadzoru nad procesem modernizacji technicznej Sił Zbrojnych oraz wydatkami na obronność. W ciągu poprzedniej kadencji Komisja nie była bowiem w wystarczający sposób informowana o przebiegu postępowań i przyczynach podjętych decyzji, włącznie z największymi przetargami jak obrona powietrzna średniego zasięgu czy śmigłowce wielozadaniowe.

W moim przekonaniu powinniśmy pójść w kierunku rozszerzenia kontroli Sejmowej Komisji Obrony Narodowej nad przetargami. Będę przekonywał pana ministra, aby zwiększyć nadzór parlamentu nad wydatkowaniem środków budżetowych, w szczególności na modernizację techniczną armii, na zakupy nowego sprzętu. W ciągu ostatnich ośmiu lat występowały w tym zakresie przykłady wynaturzeń, do jakich w ogóle nie powinno dochodzić. Często mieliśmy do czynienia z sytuacją, w której nie mogliśmy dopytać się dlaczego kupowano dany sprzęt, dlaczego od danego dostawcy, za jaką cenę. Zwiększony nadzór parlamentu nad procesem modernizacji technicznej jest niezbędny w dobrze pojętym interesie bezpieczeństwa państwa.

poseł Michał Jach

W krajach NATO parlamentarzyści aktywnie uczestniczą w tworzeniu planów modernizacji sił zbrojnych. Przykładem są Niemcy, gdzie umowy o wartości ponad 25 milionów euro muszą być

zatwierdzone przez komisję do spraw wydatków publicznych Bundestagu.

Berlin podjął decyzję o [zwiększeniu wydatków obronnych w budżecie na 2015 rok](#) po debacie parlamentarnej. Pierwotnie w projekcie budżetu resortu wzrost nie był przewidywany. Parlamentarzyści zawnieśli też o „[sprawdzenie” docelowej liczby czołgów Leopard 2](#), co zakończyło się jej podniesieniem z 225 do 328, oraz [rozpoczęcie projektu rozwojowego czołgu następnej generacji](#).

Jak podkreśla poseł Jach, system niemiecki funkcjonuje jednak w kontekście szczególnej roli Bundeswehry w Republice Federalnej, uwarunkowanej historycznie i odzwierciedlonej także w systemie prawnym. W Polsce nie ma potrzeby wprowadzania aż tak daleko idących rozwiązań, ale Komisja Obrony Narodowej musi otrzymać narzędzia do kontroli środków na modernizację.

Nie myślę o systemie niemieckim, gdzie jest to rygorystycznie zapisane. Niemiecki system kontroli tych wydatków jest szczególnie ze względu na historyczne i ma związek z określonym statusem sił zbrojnych, również w systemie prawnym. W Stanach Zjednoczonych parlament, w tym Izba Reprezentantów mają istotny wpływ na podejmowanie decyzji zakupowych oraz o rozwoju technologii na potrzeby sił zbrojnych. Myślę, że Nadszedł czas, aby i w Polsce podjąć prace w tym kierunku. W moim przekonaniu Komisja Obrony Narodowej powinna dysponować narzędziami do kontroli wydatków na obronę narodową. Sprawa musi zostać przedyskutowana, aby wypracować odpowiedni system kontroli przez Sejmową Komisję Obrony Narodowej.

poseł Michał Jach

Również w Stanach Zjednoczonych Kongres wywiera znaczący wpływ na proces zakupów uzbrojenia oraz procesy badawczo-rozwojowe. Przykładem jest choćby program samolotu walki elektronicznej E/A-18G Growler. W roku fiskalnym 2015 Kongres zdecydował o wydłużeniu produkcji maszyn tego typu, choć nie zostało to ujęte w projekcie Departamentu Obrony. Ponadto, uwzględniono dodatkowe fundusze na modernizację czołgów M1A2 Abrams, choć nie znalazło się to w pierwotnych planach Pentagonu.

Amerykański parlament uniemożliwił również wycofanie samolotów szturmowych A-10 Thunderbolt. Obecnie maszyny tego typu są używane do uderzeń na terrorystów z IS, były też wykorzystywane do prowadzenia działań w zakresie wsparcia krajów Europy Środkowo-Wschodniej w świetle kryzysu na Ukrainie. Kongres wywiera więc istotny wpływ na kształt procesu modernizacji amerykańskiej armii.

Audyt modernizacji sił zbrojnych ma służyć przeanalizowaniu celowości pozyskania poszczególnych rodzajów sprzętu, a także sposobu realizacji całego programu. Wniosków z realizacji tego audytu należy się

spodziewać na początku stycznia. Wiem, że Minister Obrony Narodowej Antoni Macierewicz narzucił bardzo intensywne tempo prac. Zaległości w modernizacji Sił Zbrojnych są wieloletnie. Wojsko Polskie potrzebuje pilnego dozbrojenia w nowoczesny sprzęt, i Pan Minister Macierewicz doskonale to rozumie.

poseł Michał Jach

Nowe kierownictwo resortu obrony zapowiedziało przeprowadzenie audytu planu modernizacji technicznej polskiej armii. Jak podkreśla poseł Jach, wnioski z audytu będą znane na początku stycznia. Wspomniany proces ma na celu zdefiniowanie stanu faktycznego w odniesieniu do procesu modernizacji sił zbrojnych, tak aby można było podejmować działania w celu poprawy obecnej sytuacji.

Audyt modernizacji ma otworzyć drogę do podwyższenia poziomu bezpieczeństwa państwa, poprzez pilne przeprowadzenie dozbrojenia Wojska Polskiego. Jednocześnie jednak ma umożliwić przekazanie parlamentowi i społeczeństwu informacji o dokładnym przeznaczeniu znacznych środków finansowych, przeznaczanych na modernizację techniczną.

Audyt ma służyć po pierwsze jak najszybszemu odtworzeniu bezpieczeństwa państwa na poziomie oczekiwanym przez społeczeństwo. Z badań opinii publicznej wynika, że Polacy oczekują podwyższenia poziomu bezpieczeństwa naszej Ojczyzny. Druga kwestia to nadzór nad gigantycznymi środkami, wydatkowanymi na modernizację techniczną SZ RP. U wszystkich naszych sojuszników informowanie parlamentu, a za pośrednictwem parlamentu także społeczeństwa, o wydatkowaniu środków na modernizację jest rzeczą zupełnie naturalną. W Polsce, jak dotąd, było inaczej – przykładem jest postępowanie na pozyskanie śmigłowców wielozadaniowych, w którym wybrano śmigłowce Caracal. Pomimo upływu 7 miesięcy od ogłoszenia decyzji przez Prezydenta Komorowskiego nadal nie wiemy, czy jest to najlepszy śmigłowiec wielozadaniowy, jaka jest oferta dla polskiego przemysłu zbrojeniowego, co wchodzi w zakres ceny kontraktu. Tak być nie powinno.

poseł Michał Jach

Władze Stanów Zjednoczonych czy Niemiec regularnie przedstawiają całościowe opracowania, dotyczące poszczególnych projektów modernizacyjnych. I tak np. po ujawnieniu projektu Departamentu Obrony na rok fiskalny 2016, opublikowano [szczegółowy raport dotyczący kosztów poszczególnych programów](#). W Republice Federalnej podawane są np. informacje dotyczące odchyień od początkowych kosztów projektu w momencie, gdy zgodę na jego realizację wydawał Bundestag.

Nowy rząd planuje więc rozszerzenie parlamentarnej kontroli nad wydatkowaniem środków finansowych na obronność. Zapowiadany audyt planu modernizacji ma służyć nie tylko zbadaniu celowości poszczególnych priorytetów i sposobu realizacji programu, włącznie z ramami finansowymi. Wskutek tego procesu zwiększona ma zostać także transparentność procesu modernizacji technicznej, związanego z wydatkowaniem znacznych środków budżetowych.